

Kiteljesedés

Gáspár Kiara Dorina

**Pécsi Tudomány Egyetem Művészeti Kar
szobrászművész szak 3. évfolyam**

témavezető Palatinus Dóra DLA, adjunktus

Az OTDK pályázati munkám öt darab virágból áll, amelyek nemi szerveket ábrázolnak. Kiindulási pontja az egyik félévben kapott témánk, amely a test volt. Sokáig gondolkodtam hogyan tudnám kivitelezni ezt a feladatot. Az első gondolatom az volt, hogy készítek egy női és férfi nemi szervet. Azért kezdtem nemi szervekkel foglalkozni, mert szerintem a művészetben ez a téma még mindig tabunak számít. Egy testet megjelenítünk a szépsége miatt, de a nemi szerveinket nem jelenítjük meg, mintha az nem lenne olyan fontos, mint a testünk több része. A munkám arra a problémára is rávilágít, hogy merjük felvállalni saját testünket. A virágok elkészítésénél fontosnak tartottam, hogy a női és férfi nemi szervek egyenlő arányba szerepeljenek, ezzel is ráirányítani a figyelmet a két nem közti egyenlőségének ideájára.

Számomra a másik fontos hivatkozási alap a népművészet, és annak motívumvilága, ami egy különálló nyelvet alkot. Régen a népművészet a paraszti kultúra szerves részét alkotta. Az emberek akkor még beleszülettek ebbe a hagyományba.¹ Érdekes számomra az is, hogy a gyerekeket születésüktől fogva olyan szimbólumok vették körül, melyek a férfi és női nemi szerveket, a szerelmi együttlétet, olykor pedig a szülést is ábrázolták. Ebben nőttek fel és természetesnek számított ezek ábrázolása. Számomra furcsa volt, hogy amikor elkészítettem az első pár virágomat sok embert megdöbbsentett, hogy nemi szerveket ábrázolnak. Úgy gondolom, régen ez sokkal természetesebb volt, hogy ilyen szimbólumok vették körbe az embereket, most szinte felháborodást keltenek. A népi kultúrában művészetben fontos volt, hogy szinte mindent díszítettek. A székek hátulját is díszítették a nők, ha a táblájára páratlan számú virágot festetek, álltában ötöt, ha a virágok sötétek voltak azt jelentette, hogy az illető idő előtt meghalt. A lányoknak bárdolt ládákat készítettek, amelyeket szintén díszítettek. A ládát nem lehetett örökölni, mindenkinek sajátja volt, és az apák dolga volt elkészíteni a lányaik számára. A ládákat arra használták, hogy amikor eladó sorba kerültek, benne vitték el személyes tárgyaikat. Szegényebb családokban a lányokat a badart ládában temették el.

A népművészetben találhatók olyan növényi motívumok, melyek a férfit és a nőt szimbolizálják én ezeket a növényeket szerettem volna újragondolni. Ilyen például a tulipán, mely hasonlít a női test kontúrjaihoz a termékenységével és a befogadással azonosítja. A tulipán motívum a

¹ <http://www.inco.hu/inco0401/hagyo/cikk2h.htm>

fordított szívvel, a férfit jelképezi, a kettőt együtt is szokták ábrázolni. A lilium is a nőt hívatott ábrázolni. A szegfű a férfit jelképezi általában magasabban van, mint a többi virágábrázolás.

A munkám elkészítésekor először rajzokat készítettem. Megfigyeltem a férfi és a női nemi szervek belső felépítését és megfigyeltem, hogyan viszonyul egymáshoz a két szerv. A rajzok alapján a két nemi szervet egyesítettem, és ennek a lehetőségnek a különböző variációit készítettem el olyan módon, hogy virág formákat ábrázoljanak ezek a stilizált testrészek. Ezekről a lehetséges virágokról terveket, színvázlatokat készítettem. A megvalósítás során a formák alapját köracélból készítettem, a részeket külön-külön meghajlítottam. Kikalapálással megfeszítettem a formákat, majd össze-hegesztettem a különböző darabokat. A virágok külön-külön 1x1m nagyságúak, fontos volt számomra, hogy elég nagyok legyenek a térben, a kész fémvázakat textillel vontam be. A színeket úgy választottam ki, hogy utaljanak az emberi testrészekre. A munkám installálását úgy terveztem, hogy a virágokat felfüggeszteni fogom, hogy jól körbejárhatók maradjanak.

Szeretnék megemlíteni a számomra fontos alkotókat, akik hatással voltak rám. Egyik közülük Jamie McCartney: The Great Wall of Vagina című munkájával, melyen 400 különböző 18-76 éves kor között lévő nő vaginája látható. A munkát 3 évbe telt elkészíteni, a projektben édesanyák, transzneműek, egyetemen is részt vettek. A munka lényege az volt, hogy az emberre hogyan hat a látvány, és hogy bebizonyítsa, hogy egyik vagina sem csúnya mindegyik egyedi és nincs szükség sebészeti beavatkozásokra.

Nagy hatással volt rám Judy Chicago: Dinner Party című munkája is, amelyben egy háromszög alakban elrendezett nagyméretű terítéket hozott létre, kerámiákból és gobelinekből. A terítékek mindegyike egy jelentős – valós vagy képzelt – nőnek volt szentelve a történelemből, Virginia Woolf regényírót Emily Dickinson, Elizabeth Cady Stanton. A kritikusoknak tetszett a munka, de a tányérokra azt nyilatkozták, hogy ízléstelen, mivel női nemi szervekre emlékeztetnek. Chicago el szeretne volna adományozni munkát a University of the District of Columbia-nak de vissza kellett vonnia a felajánlását mivel az Egyesült Államok Szenátusa azzal fenyegetőzött, hogy megvonja a támogatást az UDS-tól. Robert Dornan képviselő úgy jellemezte a művet, hogy „3D-s kerámia pornográfia”. A műalkotás csak 2007-ben talált állandó kiállító helyére a Brooklyn Művészeti Múzeumba.

Georgia O’Keeffe² festőnő az 1920-as amerikai művészeti élet meghatározó alakja volt. 1930-as években készült hatalmas virág sorozatában a virágok erotikus szimbólumokként működnek. Férje halála után Új-Mexikóba költözött elvonultan élt és elégiákra festet sivatag virágokat és állatok csontvázait. Nagy hatással van rám a művésznő azáltal, hogy soha nem adta fel és nőletére ilyen sikereket ért el egy férfiak uralt világban.

A Betty Tompkins³ művésznő egyik legismertebb munkája a Women Words. A projekt 2002-ben indult el, e-mailt küldött ismerőseinek és megkérte őket, hogy jellemezzék a nőket egy-egy szóval, vagy egy rövid mondattal. Az évek során 1500 válasz érkezett 7 különböző nyelven. A levelekben érdekes volt, hogy anonimek voltak nem lehetett tudni, hogy férfi vagy nő írta ezeket a válaszokat. A kutatás azzal zárult, hogy a három leggyakrabban előforduló szó volt: a kurva, hazug és az anya. Amikor megláttam ezt a három szót egyből az fogalmazódott meg bennem, hogy egy nő csak két szerepet vállalhat magára, vagy kurva lesz, vagy pedig édesanya több opció nem létezik. A művész csak 10 év múlva újra körbe küldte az e-mailt, hátha változott a megítélés az elmúlt tíz év alatt.

Yayoi Kusama japán képzőművész egyik első háromdimenziós munkája Akkumuláció No. 1. nevet kapta. A munka egy fotel, melyet kézzel varrott formákkal borított be a kitüremkedéseket a művésznő fallosznak nevezte. A munkákat Kényszerbútoroknak nevezte el, amelyekben saját szexuális szorongása testesült meg.

Magyar vonatkozásban Trapp Dominika⁴ *Ne tegyétek reám című* kiállítása volt hatással rám. Azt vizsgálta, hogy a mai kultúránkba hogyan tud bekapcsolódni a népművészet és hogyan tudjuk azt magunkévá tenni. A kiállítás a hungarofeminizmus csoport eseményének is tekinthető. A paraszti kultúrán belül az asszonyok helyzetével foglalkozik. Hogy a nőknek mennyi mozgásterük van, mennyire tágíthatóak ezek a terek és, hogy a nőknek milyen traumákon kell átesniük. A kiállítást három fő részre osztotta : a parasztasszony teste, a táncosnő a néptáncosnő teste és a fétistárggyá tett test.

² <https://www.okeeffemuseum.org/>

³ <https://www.flagartfoundation.org/exhibitions/women-words-phrases-and-stories>

⁴

https://ritmuseshang.blog.hu/2020/03/31/_nem_tudnak_mellette_kiallani_azok_akike_mi_pedig_azt_hisszuk_a_mienk

A jövőben szeretnék továbbra is a férfiak és a nők helyzetével foglalkozni. A következő munkáimban továbbra is a férfi és női nemiszervek szeretnék foglalkozni.